

INSTRUKTIONER TILL BARNRÄTTSBASERADE BESLUTSUNDERLAG VID FÄRDTJÄNSBESLUT

Detta är ett stödmaterial för att underlätta framtagandet av barnrättsbaserade beslutsunderlag vid färdtjänstbeslut som rör barn under 18 år.

Ansvarig tjänsteperson fyller i formuläret ”Barnrättsbaserat beslutsunderlag vid färdtjänstbeslut”. Den barnrättsliga slutsatsen sammanfattar om ärendet är förenligt, delvis förenligt eller inte förenligt med barnets bästa.

Notera att detta underlag endast utgår från vad som är det specifika barnets bästa, oaktat vilket beslut vi kommer att fatta i själva ärendet.

Den barnrättsliga slutsatsen i dokumentet vägs sedan av beslutsfattare (ledning/förtroendevalda) gentemot andra relevanta perspektiv (ekonomi, verksamhetsperspektiv, intressekonflikter, andra rättighetsbärare, politiska mål) och beslutsfattaren avgör om beslut kan fattas i enlighet med barnets bästa eller om det finns andra legitima, proportionerliga och viktiga skäl som väger tyngre. Om barnets bästa inte får företräde ska detta motiveras av beslutsfattaren. Vid beslut som inte utgår från det som bedömts vara barnets bästa kan kompensande åtgärder övervägas för att ändå se till att beslutet blir så bra som möjligt för barn.

För att öka kunskapen om barnets rättigheter inom de verksamheter som ska göra barnrättsbaserade beslutsunderlag finns det ett kortfattat stödmaterial som beskriver Barnrättsperspektiv inom Region Kronobergs olika verksamheter på [vårdgivarwebben](#). Här laddar vi även ner blanketterna för barnrättsbaserade beslutsunderlag.

Barnkonventionen artikel 23

Ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.

Ett barn med funktionsnedsättning har rätt till särskild omvårdnad och [Region Kronoberg] ska, inom ramen för tillgängliga resurser, uppmuntra och säkerställa att det berättigade barnet och de som ansvarar för dess omvårdnad får stöd för vilket ansökan föreligger, i enlighet med vad som är lämpligt med hänsyn till barnets tillstånd och föräldrarnas förhållanden eller förhållandena hos andra som tar hand om barnet.

Med hänsyn till att ett barn med funktionsnedsättning har särskilda behov ska det stöd som lämnas vara kostnadsfritt, då så är möjligt, med beaktande av föräldrarnas ekonomiska tillgångar eller de ekonomiska tillgångarna hos andra som tar hand om barnet.

Stödet ska syfta till att säkerställa att barnet har effektiv tillgång till och får utbildning, hälso- och sjukvård, rehabilitering och habilitering, förberedelse för arbetslivet och möjligheter till rekreation på ett sätt som bidrar till barnets största möjliga integrering i samhället och individuella utveckling, inkl. dess kulturella och andliga utveckling.

Innehåll

1 Inledande uppgifter om ärendet De inledande uppgifterna om ärendet är samma för alla barnrättsbaserade beslutsunderlag:.....	2
2 Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering.....	2
3 Barnets bästa.....	2
4 Goda förutsättningar för en optimal utveckling.....	4
5 Rätt till delaktighet.....	4
6 Andra rättigheter som berörs.....	5
7 Barnrättslig slutsats i ärendet.....	5
8 För mer information.....	6
9 Fördjupningsmaterial.....	6

1 Inledande uppgifter om ärendet

De inledande uppgifterna om ärendet är samma för alla barnrättsbaserade beslutsunderlag:

- Skriv i datum när dokumentet är färdigt.
- Ange vem som har varit ansvarig för att ta fram underlaget, med namn, titel och verksamhet.
- Definiera vilket barn som berörs genom namn och personnummer.

2 Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering

Rätt till likvärdiga villkor, jämlikhet och förbud mot diskriminering (artikel 2)					
Har hänsyn tagits till följande aspekter i bedömningen av barnets färdtjänstbehov	Ja	Delvis	Nej	Inte relevant	Kommentarer
Barnets ålder					
Barnets funktionsnedsättning					
Barnets bostadsort/postnummer					
Eventuella kommentarer:					

Här tar vi ställning till om ärendet bidrar till likvärdiga villkor och förbud mot diskriminering. Vi bedömer om vi har tagit hänsyn till barnets ålder, funktionsnedsättning och bostadsort/postnummer.

- Kryssa i om ärendet hänsyn tagits till barnets situation genom att välja mellan ja/delvis/nej. Om det inte rör ärendet väljs alternativet 'inte relevant'.

Det finns utrymme att kommentera i fältet till höger utifrån de olika diskrimineringsgrunderna, samt nedtill för en samlad kommentar kring likvärdiga förutsättningar och förbud mot diskriminering.

3 Barnets bästa

Barnets bästa (art. 3)					
Är barnets behov av färdtjänst förenligt med:	Ja	Delvis	Nej	Inte relevant	Kommentarer
Färdtjänstlagen och riksfärdtjänstlagen: Väsentliga svårigheter att förflytta sig och/eller åka med allmänna kommunikation					
Barnkonventionen art. 23: Ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.					
Nationella styrdokument					
Forskning och evidens					
Rättspraxis och praxis i andra regioner					
Vår beprövade erfarenhet					
Barnets bästa på kort och lång sikt					
Eventuella kommentarer:					

Vi tar ställning till om ärendet är förenligt med barnets bästa utifrån **relevanta lagkrav** i färdtjänstlagen och riksferdtjänstlagen samt barnkonventionen.

Artikel 23 Barnkonventionen

- Ett barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar tilltron till den egna förmågan och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.
- Ett barn med funktionsnedsättning har rätt till särskild omvårdnad och [Region Kronoberg] ska, inom ramen för tillgängliga resurser, uppmuntra och säkerställa att det berättigade barnet och de som ansvarar för dess omvårdnad får stöd för vilket ansökan föreligger, i enlighet med vad som är lämpligt med hänsyn till barnets tillstånd och föräldrarnas förhållanden eller förhållandena hos andra som tar hand om barnet.
- Med hänsyn till att ett barn med funktionsnedsättning har särskilda behov ska det stöd som lämnas vara kostnadsfritt, då så är möjligt, med beaktande av föräldrarnas ekonomiska tillgångar eller de ekonomiska tillgångarna hos andra som tar hand om barnet.
- Stödet ska syfta till att säkerställa att barnet har effektiv tillgång till och får utbildning, hälso- och sjukvård, rehabilitering och habilitering, förberedelse för arbetslivet och möjligheter till rekreation på ett sätt som bidrar till barnets största möjliga integrering i samhället och individuella utveckling, inkl. dess kulturella och andliga utveckling.

Under **nationella styrdokument** finns en länk till SKR:s sida om samlad information som rör färdtjänst. Region Kronobergs beslut som rör färdtjänst ska vara förenligt med nationella riktlinjer.

Under **forskning och evidens samt rättspraxis och praxis i andra regioner** länkas till ett dokument som sammanfattar det rådande läget. Region Kronoberg ska fatta beslut om färdtjänst för barn som är i linje med forskning, evidens och rättspraxis samt praxis i andra regioner.

OBS! Rättspraxis innan 2020 har inte alltid ett barnrättsperspektiv och får beaktas utifrån detta.

Under **vår beprövade erfarenhet** ska vi ta med erfarenheter från tidigare beslut som har varit bra för barn. Vi ska också lära oss av beslut som inte har varit för barnets bästa för att undvika göra samma misstag igen. Sammanfatta relevant beprövad erfarenhet som stödjer barnets bästa, dvs. inte beslutet utan just *detta barnets* bästa.

Under **barnets bästa på kort och lång sikt** ska sådant tas med som att barnet har varaktiga besvär som kommer att medföra behov av färdtjänst under hela barndomen, eller att barnet kortsiktigt behöver träna sig i att resa med ett visst transportmedel för att långsiktigt bli mer självständig, alternativt kortsiktigt behöver beviljas färdtjänst under t.ex. vinterhalvåret medan det långsiktigt kan finnas andra alternativ att beakta. Varje barn är unikt så det handlar om vad som är just detta barnets bästa på kort och lång sikt.

- Kryssa i om ärendet är förenligt med barnets bästa genom att välja mellan ja/delvis/nej. Om det inte är aktuellt i ärendet väljs alternativet 'inte relevant'. Det finns utrymme att kommentera i fältet till höger för varje område, samt nedtill för en samlad kommentar kring hur ärendet relaterar till barnets bästa.

4 Goda förutsättningar för en optimal utveckling

Rätt till goda förutsättningar för en optimal utveckling (art. 6, 19 och 24)					
Har hänsyn tagits till följande aspekter av barnets behov av färdtjänst:	Ja	Delvis	Nej	Inte relevant	Kommentarer
Rätt till liv och överlevnad					
Goda förutsättningar för optimal utveckling					
Rätt till bästa uppnåeliga hälsa					
Skydd mot att fara illa					
Eventuella kommentarer:					

Region Kronoberg ska bidra till alla barns rätt till liv, överlevnad och hälsa samt goda förutsättningar för en optimal utveckling och skydd mot att fara illa.

Rätten till liv och överlevnad kan handla om säkerhetsfrågor, både för barnet och för medpassagerare, ledsagare eller chaufförer.

Goda förutsättningar för barnets optimala utveckling handlar om att säkerställa barnets transport så att barnet känner sig tryggt och anpassat utifrån barnets ålder och mognad samt utvecklingsgrad.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa omfattar både barnets fysiska och psykiska hälsa, allt ifrån att skapa bästa möjliga förutsättningar för att dämpa barnets oro, ångest eller annat psykisk trauma, till gynnsamma hälsoaspekter för att minska smärta eller underlätta förflyttning mellan olika former av transport, med mera.

Skydd mot att fara illa handlar dels om att minska olycksfallsrisken och skaderisken för barnet, men även att skydda barnet från att fara illa av medpassagerare/andra närvarande, alternativt skydda medpassagerare/andra närvarande från skador som barnet kan tänkas tillfoga dem.

- Kryssa i om ärendet är förenligt med rätten till goda förutsättningar för en optimal utveckling genom att välja mellan ja/delvis/nej. Om det inte är aktuellt i ärendet väljs 'inte relevant'. Det finns utrymme att kommentera i fältet till höger för varje område, samt nedtill för en samlad kommentar kring hur ärendet relaterar till goda förutsättningar för barnets optimala utveckling.

5 Rätt till delaktighet

Rätt till delaktighet och inflytande (art. 12)				
Vilka åsikter har barnet (eventuellt barnets vårdnadshavare) lyft fram kring barnets behov av färdtjänst?				
	Ja	Delvis	Nej	Inte relevant
Har barnets (vårdnadshavares) åsikter beaktats?				
Eventuella kommentarer:				

Redogör för vilka åsikter barnet har lyft fram kring behovet av färdtjänst. Barnets rätt till delaktighet och inflytande utgår från att vi ska beakta barnets ålder och mognad i beslutet. Utgångspunkten är att förutsätta att varje barn som är i stånd att uttrycka sina åsikter ska få göra så. Vi tillmäter därefter barnets åsikter vikt i relation till barnets ålder och mognad. Endast när det uppenbarligen är ett barn som på grund av för låg ålder (under 6 år) eller på grund av funktionsnedsättning som begränsar barnets förmåga att uttrycka sina åsikter, kan barnets åsikter företräddas av vårdnadshavare. I en del beslut kan det därför vara relevant att först börja med att inhämta barnets åsikter och därefter komplettera med vårdnadshavarnas åsikter. Redovisa åsikterna utan att analysera dem.

- Kryssa i om ärendet har beaktat barnets åsikter genom att välja mellan ja/delvis/nej/vet inte/inte relevant. Det finns utrymme att kommentera barnets rätt till delaktighet och inflytande nedtill.

6 Andra rättigheter som berörs

Andra rättigheter som berörs av ärendet:				
☐ Rätt till utbildning (artikel 23, 28 och 29) ☐ Rätt till vila, lek, kultur och fritid (artikel 23 och 31) ☐ Oklart vilka andra rättigheter som berörs i ärendet (kryssa i nej eller inte relevant nedan)				
	Ja	Delvis	Nej	Inte relevant
Bedöms ärendet ha beaktat dessa rättigheter				
Sammanfattande kommentarer:				

Kryssa i de rättigheter som berörs i ärendet.

Rätten till utbildning handlar om transport till och från förskola, skola, fritids och andra utbildningsrelaterade insatser som praktik m.m.

Rätten till vila, lek, kultur och fritid handlar om transport till och från vänner, lekplatser, kulturaktiviteter och fritidsaktiviteter.

Om det inte framgår vart barnet ska resa med färdtjänst så kryssa i det sista alternativet 'oklart vilka andra rättigheter som berörs i ärendet'.

Kryssa i om ärendet har beaktat barnets rättigheter genom att välja mellan ja/delvis/nej. Om det är oklart i ärendet väljs 'nej' eller 'inte relevant'. Det finns utrymme att kommentera barnets rättigheter nedtill.

7 Barnrättslig slutsats i ärendet

Barnrättslig slutsats för färdtjänstbeslut			
	Ja	Delvis	Nej
Bedöms ärendet vara förenligt med barnkonventionen?			
Om delvis eller nej: Beskriv varför annat än barnets bästa bedöms vara legitimt, viktigt och proportionerligt i beslutet.			

För att förtydliga den barnrättsliga slutsatsen av analysen kryssar vi i det alternativ som bäst summerar hur barnets rättigheter har beaktats i ärendet. Välj mellan ja/delvis/nej.

Detta är första gången i blanketten som vi beaktar barnets bästa i relation till det beslut som ska fattas, dvs. om ansökan om färdtjänst ska bifallas eller avslås.

Barnets bästa ska väga tungt, men behöver inte vara utslagsgivande. Om vi gör en bedömning att barnets ansökan om färdtjänst ska avslås ska vi förklara varför genom att ange hur detta är:

Legitimt – hur vi stödjer oss på lagstiftning som inte medger barnet färdtjänst.

Viktigt – hur vi följer praxis, beprövad erfarenhet eller interna styrdokument, budgetramar eller liknande som vi bedömer väger tyngre än barnets bästa.

Proportionerligt – hur beslutet påverkar detta barn i relation till andra som söker färdtjänst i liknande situationer.

8 För mer information

[Region Kronobergs sidor för barnets rättigheter](#)

För utbildning, handledning och praktiskt stöd kontakta:

Susann Swärd

Människorätts- och barnrättsstrateg

susann.sward@kronoberg.se

0709 – 844 558

9 Fördjupningsmaterial

Region Kronobergs material: <https://www.regionkronoberg.se/vardgivare/arbetsomraden-processer/manskliga-rattigheter-och-barnets-rattigheter/barnets-rattigheter/#tab-44233>

Barnombudsmannens material: <https://www.barnombudsmannen.se/stod-och-verktyg/beaktande-av-barnets-basta/>